

Outi Alanko-Kahiluoto vihr ym.

Kirjallinen kysymys työosuuskunnassa työskentelevän oikeudesta työttömyysturvaan

Eduskunnan puhemiehelle

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta teki toukokuussa 2015 ehkä historiallisen päätöksen, jossa työosuuskunnassa tehty työ katsottiin omaksi työksi, joka ei kerrytä työssäoloahtoa. Päätöksen perusteella ammattiliiton työttömyyskassa ilmoitti perivänsä takaisin freelancerille jo maksetut työttömyyskorvaukset.

Työosuuskunnan jäsen oli ilmoittanut kaikki saadut tulot asianmukaisesti ja kertonut työskentelevänsä osuuskunnan lukuun. Kyseinen työosuuskunta valvoi työntekijänsä työaikaä sekä omisti osuuskuntalaisen työntekovälineet. Työttömyyskassan päätös perustui lausunnon mukaan kokonaisharkintaan. Päätöksestä on tehty valitus vakuutusoihteuteen.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätös on ollut tuhansille itsensä työllistäjille yllätys ja järkytys. Perinteisesti esimerkiksi luovilla aloilla työskentelevät ovat voineet kuulua työosuuskuntaan, jossa tehty työ on tietyn ehdoin voitu katsoa työsuhteiseksi työksi, jolloin se on kerryttänyt työttömyysturvan työssäoloahtoa. Edellinen hallitus määritteli vastauksessaan kirjalliseen kysymykseen (KK 820/2013 vp), että työosuuskuntien puitteissa tehtävää työtä ei tule rinnastaa ns. laskutusosuuskuntiin. Työosuuskunnalle tehtyä työtä tulee arvioida työsuhteessa tehtynä työnä, kunhan osuuskunnassa on vähintään seitsemän jäsentä.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätös on lukuisten itsensä työllistäjien kannalta kohtuuton, sillä monet työttömyyskassat ovat mainostaneet jäsenilleen työosuuskuntaa keinona säilyttää oikeus työttömyysturvaan.

Kyseessä olevan itsensä työllistäjän kohdalla työttömyyskassan päätös oli yllätys, sillä TE-toimisto oli antanut henkilön työttömyysturvasta esteettömänä lausunnon eikä nähnyt siinä esteitä. TE-toimisto ei ollut tulkinnut henkilöä päätoimiseksi yrittäjäksi. Työttömyyskassa katsoi, että kysymys on omasta työstä, joka istuvan hallituksen 1.1.2016 tekemän lakimuutoksen jälkeen on yrittäjätyötä.

Itsensä työllistäviä on kaikilla aloilla. Itsensä työllistävien määrä kasvaa, kun työnantajilla ei ole tarjota pysyvää työsuhdetta ja/tai työnantajat säästävät työnantajakuluissa ulkoistamalla työntekijöitään. Kaikille ihmisille ja kaikilla aloilla ei ole tarjolla työsuhteista työtä.

Kirjallinen kysymys KK 358/2016 vp

Suomessa on tällä hetkellä yli 340 000 työtöntä työnhakijaa ja vain parikymmentätuhatta avointa työpaikkaa työvoimahallinnon järjestelmässä. Lainsäätäjän olisi ehdottoman tärkeää huolehtia siitä, että itsensä voi työllistää mahdollisimman joustavasti. Yhteiskunnan ja yksilön kannalta on huomattavasti parempi, että henkilö voi työllistää itsensä edes keikkaluonteisesti kuin että hän on kokonaan vailla työtä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko sosiaali- ja terveysministeriö muuttanut ohjeistustaan työosuuskunnan kautta työllistyvän oikeudesta työttömyysturvaan,

miten hallitus aikoo toimia, jotta TE-hallinnon ja työttömyyskassojen päätökset sekä TEM:n ja STM:n työttömyysturvaa koskevat ohjeistukset eivät johda keskenään ristiriitaisiin tulkintoihin ja päätöksiin,

mitä hallitus aikoo tehdä, jotta sosiaali- ja terveysministeriön ohjeet vastaavat lainsäätäjän tarkoitusta eli hallituksen vastausta perusteluissa mainittuun kirjalliseen kysymykseen (KK 820/2013 vp),

mitä hallitus ja erityisesti sosiaali- ja terveysministeriö aikovat tehdä, jotta pelko työttömyysturvan menettämisestä ei estä itsensä työllistäjien työllistymistä ja

onko hallitus aikeissa kehittää lainsäädäntöä siten, että kaikki ansiotyö voi kerryttää työsäoloa?

Helsingissä 21.6.2016

Outi Alanko-Kahiluoto vihr

Touko Aalto vihr

Ville Niinistö vihr